

Književne novosti

Zofka Kvedrova: Iz naših krajev. V Ljubljani 1903. Založil L. Schwentner. Zopet nova knjiga od naše marljive pisateljice! Ko dočitaš to knjigo, se ti zdi, da si bil doma, tam nekje v vasi, kjer pojo in vriskajo fantje, glas domače govorice ti doni na uho, pozdravljajo te domači obrazi, med svojci si, doma. — Pristno kmetsko življenje v pravi luči in temi! In prav originalne obraze srečavaš med potjo: To ti je Meta, ki zida kapelico v slavo božjo in v čast sv. Jožefu, da bi Bog rešil vse uboge in nesrečne župljane nadlog in bolezni in vsega hudega — zabi pa zlatega reka Kristusovega: »Kar ste storili enemu izmed teh, ste meni storili.« — Črtica: »V oblasti teme« se mi ne zdi dovolj jasna: Ali je pijanost nesrečnega Žana z življenjem razvita strast, ali je posledica kontrastov med obema zakoncema? Mladi Žan se spominja očeta in lepih časov svoje mladosti, ko so hodili v gozd in na pašnik in ko so vriskali med potom i. t. d., in pisateljica pravi na strani 31.: »Že takrat je pil, o da. Ali redkokedaj in po noči. Žan ga takrat nikdar ni videl pijanega, spal je že prej. Samo drugo jutro ga je videl bolnega, zlovoljnega in bledega.« Sin dijak dojde na počitnice in najde očeta v blazni pijanosti. In nato vprašuje dijak samega sebe: »Kdo je to naredil iz mojega očeta?« — Krepko zasnovana in lepo izdelana pa je črtica »Doma«. Kolikokrat in kako različno so že pisatelji in novelisti rabili ta sujet v naši literaturi — pa ta črtica je nekaj čisto novega! Berite n. pr. tisti mojstrski dialog na strani 62. in 63. Zdi se nam, da smo v sobi in poslušamo razgovor med trdim očetom in sinom. Mnogo grenke tragike veje v teh vrsticah — pisateljica je ubrala elegične strune o življenju naših dijakov. To črtico bo marsikdo rad bral v drugič, v tretjič... V ciklu »Hrvatariji gredo« je mnogo živahnega pripovedovanja in dejanja... odlomek iz življenja naših delavcev! »V sakdanja tragedija« je živa slika socialne bede; to je ono pereče vprašanje, apostol ljubezni, Tolstoj, ga polaga malone v vse svoje novejšje spise... Jezik teh črtic je krepak in bi bil tudi blagoglasen, da ne rabi pisateljica toliko tujk! Želimo, da nam nadaljuje zbirko »Iz naših krajev«, in ko hodi in nas izprevaja po naših vaseh, naj črpa iz žive narodove govorice, ki je tako bogata lepih izrazov! Pripovedovanje je neprisiljeno, pisateljica vidno napreduje... Po pravici še lahko pričakujemo jako mnogo od nje. Knjigo priporočamo tudi tistim bralcem in bralkam, ki načeloma ne bero del mlajših pisateljev... Čas je že, da se otresejo vseh neutemeljenih predsodkov, ki so znamenja — slabe volje! — Knjiga je na zunanje prav lična, kakršnih smo sploh vajeni v Schwentnerjevi založbi in Šeberjevi tiskarni.

M. P. Nataša.

Slovenska Matica. Zbornik znanstvenih in poučnih spisov. Uredil L. Pintar 1902. — Nedavno se je nekdo pritoževal, da se naša znanstvena literatura ne razvija vzporedno z živahnijšim gibanjem na literarnem polju vobče, ki se je v zadnjih desetih letih v resnici veselo poživilo. To pritožbo so hlastno pobrali nemški listi ter slastno prežvekovali neslane trditve, da Slovenci niso zmožni za znanstveno delovanje i. t. d. Da se producira pri nas razmeroma malo znanstvene literature, to jo resnica, a to je povsem naravno. Povsod so torišče znanstvenega delovanja bogato dotirane akademije, ker se od trgovcev-založ-